

АРТИЉЕРИСКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ УВОЂЕЊА У ПРОБОЈ ПОКРЕТНЕ ГРУПЕ

Питање улоге артиљерије у подршци дејства већих оклопних јединица различито је третирано у току Другог светског рата. Сматрајући тенкове основним борбеним средством ових јединица и способним да воде самосталну борбу, Немци су, на пример, придавали мању важност артиљерији у саставу оклопних јединица, нарочито у почетној фази рата, тј. у време када су имали пуну иницијативу и надмоћност. Тада је самоходна артиљерија (СА) за подршку била у почетном стадијуму развоја (Немци је практично нису ни имали), а од обичне моторизоване артиљерије није се очекивало да ће моћи ефикасно да подржава тенкове него се, напротив, сматрало да би спутавала дејство оклопних јединица и да би било боље да се тежиште подршке баца на авијацију. Због тога су немачке оклопне дивизије (ОД) у почетку у свом формациском саставу имале само један арт. пук (најчешће од 2 дивизиона) и самостални ПТ дивизион, да би се касније — на основу захтева праксе — појачали на 3—4 дивизиона (од којих један хаубица 150 мм). Поред тога, појачана је и формациска ПТ артиљерија, а самоходна ПТ артиљерија је почела да игра важну улогу у време када се број тенкова ОД почео смањивати.

У Англо-америчкој и Совјетској армији придавана је далеко већа важност артиљерији у саставу оклопних јединица, тако да су њихове ОД имале јачу формациску артиљерију од немачких. Поред тога, њихове су ОД скоро редовно ојачаване јаком артиљеријом за подршку, ПТ и ПА артиљеријом. Да би повећали маневарске способности артиљерије, као и ударну снагу ОД, Американци су форсирали производњу СА, тако да је пред крај рата већина њихових ОД имала скоро сву артиљерију на гусеницама.

После Другог светског рата (а нарочито после Корејског) сви придају велику важност артиљерији у подршци оклопних јединица, нарочито у погледу њиховог наоружања и ојачавања СА, само постоје различита гледишта у погледу блиске подршке тенкова арт. ватром (тј. о улози њихове пратеће артиљерије) и ПТО у оквиру оклопних јединица. У западним армијама преовлађује мишљење да су тенкови потпуно способни да самостално воде борбу и да им стога није потребна никаква пратећа артиљерија. Сматра се да су сопствени тенкови нај-ефикасније борбено средство против непријатељских тенкова. Зато је у неким од њих и дошло до повлачења самоходне ПТ артиљерије из

ОД, док је задржана само артиљерија за подршку (која је претежно хаубичка и намењена за посредно гађање) и ПА артиљерија. Њихова правила не предвиђају примену пратеће артиљерије.

У источним армијама тежиште ПТО оклопних јединица пада на ПТ артиљерију, чија су тактичко-техничка својства максимално развијена. У овим армијама предвиђа се и употреба пратеће СА (чак до калибра 152 мм) за подршку тенкова.

По моме мишљењу, артиљерија у саставу оклопних јединица имаће у будуће веома важну улогу углавном, из ових разлога:

— што авијација, која би у овом погледу могла да замени артиљерију, није у стању да пружи тенковима сталну и довољно ефикасну ватрену подршку, па чак и кад се узму у обзир сва њена техничка достигнућа, јер су навођење, тесно садејство и стално праћење оклопних јединица скопчани са низом потешкоћа;

— што се циљеви, који претстављају озбиљну препреку за тенкове и који су ван њиховог ефикасног домета, могу брзо уништити или неутралисати само прецизном арт. ватром, док би тражење авијације за ово претстављало само губитак у времену;

— што је артиљериска ватра неупоредиво јевтинија од ватре авијације; и

— што ПТО оклопних јединица и блиска подршка тенкова треба да се заснивају углавном на самоходној ПТ артиљерији, јер су тенкови далеко скупљи од самоходних оруђа.

Употреба артиљерије и планирање арт. обезбеђења увођења ПГ у пробој

Пошто је покретна група (као елеменат борбеног поретка фронта и армије, а ређе корпуса) првенствено намењена за дејство у непријатељској оперативној дубини, то је и питање њеног арт. обезбеђења врло сложено и скопчано са низом потешкоћа. Суштина проблема је у обезбеђењу благовременог сасређивања потребних арт. јединица у оним рејонима (односно линијама) у којима се предвиђа употреба ПГ и њихово ефикасно садејство са њом. Затим треба предвидети и употребу њене формациске артиљерије у фази борбе у тактичкој дубини (како не би остала неактивна), али тако да се обезбеди њен благовремени повратак, да, због њеног отсуства не би трпела борбена готовост саме ПГ. Ово питање усложњава то што постоји више предвиђених варијаната за увођење ПГ, што је тешко извиђање (у фази планирања) рејона претстојећих дејстава, што се јавља потреба вршења сложених маневара арт. средствима за ојачање и подршку ПГ као и њеном формациском артиљеријом, итд.

У претходној фази планирања арт. обезбеђења ПГ Артиљериско одељење команде армије (фронта, корпуса), у духу идеје маневра команданта армије, треба да разради план арт. обезбеђења, који обично обухвата: варијанте употребе ПГ (правци увођења и линије развоја);

које јединице дају средства ојачања и када она улазе у састав ПГ; која јединица и каквим арт. средствима врши обезбеђење ПГ; организацију арт. припреме и подршке; степен ангажовања ААГ, ПААГ и ПТР армије; ватре које треба планирати на појединим правцима и ко их припрема; употребу и циљеве авијације ради организације садејства са њом. Ако се прави посебан план, онда треба предвидети и утрошак муниције.

Када је тешко унапред предвидети (нарочито у маневарском рату) где и зашто ће се увести ПГ, онда је, уместо посебног плана арт. обезбеђења увођења ПГ, довољно да се у плану арт. обезбеђења операције армије у главним цртама реши и ово питање.

На основу извода из плана армиске операције и варијаната увођења ПГ, односно плана арт. обезбеђења операције или плана арт. обезбеђења увођења ПГ, начелник артиљерије треба да разради свој план арт. обезбеђења.

У току овог претходног планирања најважније је да се целисходно реши начин ангажовања формациске артиљерије ОД (односно ПГ) и начин ојачања ПГ артиљеријом.

а) *Начин ангажовања формациске артиљерије ПГ (односно ОД)* за подршку првих ешелона армије. Начелно, формациску артиљерију треба привремено укључити у састав КАГ-а корпуса на чијем се правцу дејства предвиђа ангажовање ПГ, с тим да према ситуацији може да дејствује у фази арт. припреме и подршке, па и до извршења пробоја главног одбранбеног појаса. Уколико су правац употребе и линија увођења ПГ јасније искристалисани и уколико је ситуација јаснија, утолико се њена артиљерија може смелије и за дуже времена ангажовати, и обратно. Међутим, ако се употреба ПГ предвиђа и у тактичкој дубини или за извршење неког самосталног маневра још у почетној фази операције, онда њену артиљерију уопште не би требало користити за подршку првих ешелона. Укратко, формациска артиљерија ПГ може се користити и у фази пре увођења исто онако као и артиљерија II ешелона, без неке бојазни да она неће бити у стању да пружи благовремену подршку ПГ. Овде једино треба настојати да артиљерија ПГ у овој фази не троши муницију из контингента који је предвиђен за њено дејство после увођења и да прекине своје дејство бар на 2—3 сата пре употребе ПГ како би се оруђа (нарочито самоходна) попунила горивом и муницијом а људство одморило.

б) *Начин ојачања ПГ артиљеријом.* По моме мишљењу, однос између тенкова и артиљерије (не рачунајући ПА артиљерију) у ОД могао би да буде 3 : 1 у корист тенкова. Док тај однос у америчкој ОД, која је по броју тенкова најјача на свету износи 5 : 1, дотле је он у совјетској ОД око 2 : 1. При томе треба имати у виду да у америчкој ОД постоје само хаубице калибра од 105 мм па навише, да су у совјетској претежно оруђа калибра 100 мм и већег, и да обе располажу врло јаком ПА артиљеријом.

Количине и врсте артиљерије ојачања ПГ, свакако, зависе од њеног задатка, карактера непријатељске одбране, јачине и распореда резерви, карактера земљишта и ситуације у ваздуху. По мом ми-

шљењу, ПГ треба ојачавати првенствено артиљеријом за подршку и ПА артиљеријом, а ПТ артиљеријом и артиљеријом за подршку већег калибра нарочито када непријатељ располаже јаким тенковским резервама и артиљеријом, распоређеним по дубини, и ако ПГ претстоји савлађивање утврђених тачака, насељених места и ПТ упоришта.

При одређивању ојачања ПГ артиљеријом за подршку треба имати у виду да ПГ обично напада у две или више тактичких група оклопних одреда — (колона), од којих свака треба да буде способна: за самостално савлађивање отпора до једног пука пешадије (при одбрани организованог на брзу руку) подржаваног од једног дивизиона артиљерије, или неког самосталног (нешто боље организованог) баталњонског рејона, као и за успешно разбијање непријатељског тенковског баталјона, односно одбијање његовог противнапада, и то ангажовањем минимумом својих тенкова. Зато је за делимично неутралисање непријатељских ватрених средстава и живе силе на фронту од 1,5 — 2 км (на коме се обично развија оклопна бригада), под претпоставком да је непријатељ у групном распореду (3—5 водних отпорних тачака на предњем крају), потребно најмање два дивизиона 105 мм или већих калибара, који су у стању да неутралишу и бацаче једног пп или један арт. дивизион.

Да би се могла успешно борити са једном пеш. дивизијом која се брани на положајима организованим на брзу руку, ПГ треба да располаже артиљеријом која ће јој обезбедити бар ватрену равнотежу са формациском артиљеријом непријатељске дивизије. Она треба да буде у стању да својом ватром неутралише и непријатељско ПТ упориште јачине једног до два ПТ пука. Ако се рачуна по један дивизион на једну до две ПТ батерије, онда би јој било потребно 4—5 дивизиона. За постизање ватрене равнотеже са непријатељском ОД, са којом се може сукобити у дубини, потребно јој је око 6—8 дивизиона, а за постизање ватрене надмоћности над њом 8—10 дивизиона. Према томе, ако би ОД имала свој формациски арт. пук од 4 дивизиона, онда би јој било довољно ојачање од 1—2 арт. пука (3—6 дивизиона). Зависно од ситуације, стања комуникација и јачине непријатељске артиљерије, оклопне дивизије се могу ојачавати и артиљеријом већих калибара (као што су их у Другом светском рату Американци и Совјети често ојачавали са 1—2 дивизиона топова 122—155 мм).

Да би минимумом својих тенкова ОД могла да одбија противнападе 1—2 непријатељске тенковске бригаде, по моме мишљењу, био би јој довољан један пук ПТ артиљерије, који би штитио фронт од 1,5—3 км. Ако би се у борби са непријатељским тенковима ангажовао и део формациске СА, онда би био довољан један ПТ дивизион ојачања.

Због релативно брзог кретања, ПГ у првом реду треба ојачавати са најмање два дивизиона малокалибарне ПА артиљерије (а по могућству и са нешто СПА артиљерије), рачунајући по један дивизион на оклопну бригаду првог ешелона — ако би ПГ нападала у две колоне — јер би један од њих, или формациски дивизион, могао служити за заштиту позадинских делова, ВП арт. група и резерве. С друге стране,

треба водити рачуна и о томе да се ПГ сувише не оптерећује средствима ојачања да не би постала гломазна и теже покретљива. Зато средства ојачања треба да поседују велику маневарску способност.

Из изложеног се може закључити да ОД (када дејствује као ПГ) треба просечно ојачавати пуком артиљерије, једним дивизионом до пуком ПТ артиљерије и са два ПА дивизиона, с тим да та артиљерија првенствено буде самоходна како би могла да пружа непрекидну подршку тенковима, без обзира на стање путева и времена. Најзад, треба истаћи да ПГ треба да добије артиљериска ојачања непосредно пред увођење, и то на основу раније извршеног планирања. Природно је да артиљерију корпуса и дивизија првих ешелона, на чијим се правцима предвиђа увођење ПГ, треба такође плански користити у арт. припреми увођења, а у границама домета и у потребном обиму за подршку, тј. за обезбеђење развоја и заштите бокова ПГ.

Непосредно планирање арт. обезбеђења увођења ПГ отпочиње тек пошто командант армије донесе одлуку за њено увођење. Природно је да од доношења одлуке па до почетка дејства ПГ, зависно од ситуације, може проћи и дуже времена (некад и неколико сати). Али ако дође до планског увођења, према некој од разрађених варијанти, онда ПГ може врло брзо ступити у борбу. Одлуком команданта армије, поред наведених елемената и времена увођења ПГ, треба прецизирати да ли ће се вршити арт. припрема или не, без обзира на то да ли ће покретна група ступити у пробој према раније разрађеном плану.

Ако ПГ ступа у чист пробој, онда није потребно никакво накнадно планирање рада артиљерије, већ она улази на одговарајуће место у маршевску колону једног од оклопних одреда ПГ, исто онако као и на маршу, када се предвиђа борба у сусрету. Тада ААГ и КАГ могу ступити у борбу са непријатељском артиљеријом и ангажовати се у циљу обезбеђења бокова ПГ, док се армиска и корпусна ПТР могу развити на ПТ линијама такође у циљу заштите њених бокова.

Ако ПГ завршава пробој у заједници са јединицама I ешелона, онда се она може само делом развити у нападне колоне, водећи рачуна о томе да не развуче своје снаге и да обезбеди брзо продирање у дубину. При томе се и део њене артиљерије у почетној фази такође може ангажовати. Ако би се на том отсеку фронта располагало довољном артиљеријом, онда би било најбоље да се развије само ДАГ, тако да артиљерија оклопних бригада и даље остане у маршевском поретку како се не би губило време око њеног развоја, док би се СА могла користити за непосредно гађање. Овом приликом може се извршити и краћа арт. припрема са циљем обезбеђења бокова, неутралисања непријатељске артиљерије и резерве, као и спречавања њиховог покрета. У том случају, тежиште напора пада на КАГ, ААГ и корпусну и армиску ПТР, које се обавезно развијају у циљу обезбеђења бокова на линији увођења.¹⁾

За увођење ПГ у циљу пробоја непријатељске одбране (тј. када се не могу изводити други облици маневра осим пробоја) обично се

¹⁾ У Другом светском рату код Сен Лоа, 25 јула 1944, командант 7 корпуса увео је ПГ (2 и 30 ОД) за довршење пробоја главног положаја. Уствари,

мора извршити детаљно планирање рада артиљерије. Уствари, тада треба решавати сва она питања која се решавају при организацији арт. обезбеђења пробоја отсудне одбране пешадијским јединицама.

Да би се за време арт. припреме и подршке у почетној фази обезбедило сасређено командовање (пошто се пробој обично врши на ужем фронту), требало би формирати не само арт. групе за сваку оклопну бригаду I ешелона (и то, првенствено од СА којом је група ојачана), него и ДАГ од формациског пука (који може имати 4 дивизиона, од којих један дивизион хаубица 155 мм.²)

За оклопну бригаду, која би за време борбе у дубини мање-више самостално дејствовала као помоћна нападна колона, треба формирати јачу арт. групу (односно ојачати је са више артиљерије), нарочито ако арт. група ПГ не би могла да испољи свој утицај на том правцу.

Приликом увођења у пробој, може се мото-пешадијски пук (без 1 или 2 батаљона), са својим СА дивизионом и обично једним тб, ојачати и дивизионом из састава ДАГ, као и делом ПТ артиљерије.

У сваком случају, приликом употребе артиљерије ПГ треба тежити да се ова артиљерија максимално примиче предњем крају оклопних јединица, које се далеко брже крећу од пешадије, што изазива и чешћу промену ВП. Исто тако, треба тежити да се груписањем артиљерије обезбеди брз маневар ватром и покретом по фронту и дубини, затим брзо сасређивање ватре и брз прелаз од сасређеног на подељено командовање и од посредног на непосредно гађање.

За постизање успеха треба обезбедити сигурну везу, вршити свестрано извиђање, брзо и енергично реаговати на све промене ситуације (промена ВП, уочавање циљева, отварање ватре, садејство са тенковима, итд.) и штитити борбени поредак артиљерије распоредом тенкова.

Иако су Американци (као и Немци) у Другом светском рату у ОД редовно формирали ПТР од СА, они је данас, с обзиром на своју концепцију борбе против тенкова, више не предвиђају, чиме се разликују од Совјета, који је, изгледа, због јаке формациске СА у својим ОД предвиђају. Да ли ће се ПТР у оквиру ПГ формирати као посебан елеменат њеног борбеног поретка или не, зависи од тога како се замишља борба са непријатељским тенковима уопште. Ако се предвиђа коришћење резерве ОД (делом или у целини) за одбијање противнапада непријатељских тенкова, онда се може без ПТР, само би се тада велики број тенкова уплео у борбу са непријатељским тенковима, што

ове су дивизије уведене тек 26 ујутру, тј. другог дана, када главни положај још није био пробијен. Обе дивизије су ојачане по једним самоходним ПА див. 40 мм, самоходним див. 76 мм и по два самоходна див. хаубица и топова 155 мм, тако да су биле потпуно осамостаљене за дејство на већој дубини.

Код Ел Аламејна, при пробоју немачке одбране, 23/24 октобра 1942 године, Енглези су употребили две покретне групе и ПГ 30 к (1 и 10 ОД) и ПГ 13 К (7 ОД) за довршење пробоја главног одбранбеног појаса, на дубини од 7 км.

Сматра се као нормално да се ПГ ангажује за довршење пробоја тактичке одбране (тј. за II одбранбени појас, а ређе за резервни положај), а не раније.

² Ако је ПГ ојачана моторизованом артиљеријом, онда ову треба првенствено укључити у ДАГ.

није целисходно чак ни онда кад је могуће остварити потпуну надмоћност у тенковима.

Армије чије ОД имају мањи број тенкова (а нарочито ако немају тешке тенкове) треба да формирају ПТР првенствено од самоходних оруђа, која би команданту ПГ служила као јако средство за сузбијање непријатељских тенкова, чиме би се главнина тенкова ПГ ослобађала за вршење офанзивних дејстава. У недостатку СА, може се ПТР формирати само од обичне моторизоване или самоходне и обичне моторизоване артиљерије.

Дејство артиљерије ПГ за време борбе у дубини

Пошто ААГ и КАГ, не мењајући своје ВП, подржавају ПГ у границама домета својих оруђа, то је природно да се ПГ ван тога дејства, тј. кроз дубину непријатељске одбране, мора претежно ослањати на подршку своје сопствене артиљерије и авијације. Затим, она треба да има и врло еластичан борбени поредак, који би јој омогућио брзо продирање кроз дубину и целисходан маневар по фронту и правцу.

За време продирања кроз непријатељску оперативну дубину, зависно од јачине непријатељских снага које отступају, ПГ може вршити гоњење целим поретком или само гонењим одредима. Ако се главне снаге ПГ крећу маршевским колонама, онда оне одређују гонеће (односно предње) одреде, обично ојачане батеријом самоходне ПТ и до дивизиона самоходне хаубичке артиљерије. При томе се хаубичка артиљерија развија из покрета и отвара ватру на отступајуће колоне, стварајући сопственим тенковима време за развој и бочни маневар у циљу отсецања колона и задржавања непријатељских делова до доласка својих главних снага ради њиховог окружења. Самоходна ПТ артиљерија (заједно са тенковима) и ПТР треба да дејствују у бок непријатељских колона, са задатком да развојем на погодним линијама спрече покушаје непријатељских тенкова да деблокирају своје отсечене и окружене делове. На сличан начин артиљерија треба да дејствује и онда када се гоњење врши целим поретком. Наиме, артиљерија за подршку нападних колона једним делом треба да помаже уништење окружених снага, а другим да врши даље гоњење, док би ДАГ (који се обично премешта на правцу главне колоне) имао задатак да неутралише непријатељску артиљерију (која је тада обично врло активна) и ПТ артиљерију на ПТ линијама (која омета продор сопствених тенкова), да подржава уништење окружених делова и дејствује по непријатељским колонама. При томе ће ПТР и ПГ обично имати задатак да спречава извлачење непријатељских окружених снага, да спречи продор непријатељских тенкова и одбије њихов евентуални противнапад. Природно је да у току гоњења артиљериска авијација може бити од велике користи и да треба врло брижљиво извиђати непријатељске заседе (састављене од тенкова и ПТ артиљерије), које могу да нанесу велике губитке оклопним јединицама.³⁾

³⁾ Тако је, на пример, 6 новозеландска бригадна група (састављена од тенкова, моторизоване пешадије и артиљерије), наступајући кроз депресију Ел

Ако се ПГ, продирући у оперативну дубину, сретне са оклопним и механизованим јединицама из састава браниоцевих оперативних резерви, онда обично долази до врло жестоке борбе у сусрету, која се одвија веома брзим темпом и решава за релативно кратко време. Пошто при томе обе стране теже обухватима, то су и њихови бокови врло осетљиви, тако да артиљерија у таквим ситуацијама игра важну улогу. Артиљерија за подршку оклопних одреда треба да се креће делом позади тенк. батаљона, а делом са претходницом или позади средње батаљонске колоне, ако се кретање врши у предборбеном поретку. Ако ситуација дозвољава и ако колоне нису много удаљене једна од друге, онда се ДАГ, заједно са ПТР (која је штити од евентуалних тенковских напада), може кретати позади борбених делова главне колоне или између колона. У сваком случају, артиљерија мора да дејствује врло брзо, а чим се уочи приближавање јачих непријатељских снага које се не могу разбити из покрета, артиљерија се развија у духу идеје маневра команданта ПГ.

У случају да непријатељски предњи делови имају довољно тенкова, најбоље је да им се ПТ артиљерија фронтално супротстави да би са пешадијом и уз подршку артиљерије, која дејствује са заклоњених ВП, везивала непријатеља испред себе и да би сопствене тенковске јединице, развијајући се десно и лево, могле нападати непријатеља у бокове и позадину и уништити његове осетљиве делове који су још на маршу или су тек почели да се развијају. При томе би колонска артиљерија подржавала борбу ПТ артиљерије и тенкова и дејствовала по дубини непријатељских колона, док би ДАГ спречавао развој и маневар непријатељских главних снага и подржавао одбрану пешадије и ПТ артиљерије и напад тенкова.

Ако би непријатељ располагао slabим тенковским снагама у претходници, тада би сопствене тенковске снаге вршиле фронталан удар у циљу што бржег и потпунијег разбијања непријатеља, а артиљерија би се избацила што више унапред, у циљу подршке тенкова на што већој дубини и спречавања непријатељског развоја, док би ПТ артиљерија штитила бокове. У случају наглог повлачења непријатеља треба бити врло обазрив и организовати добро извиђање и ПТР упутити према угроженом боку како се не би упало у некакву заседу.⁴⁾

Мреир, ноћу 22 јула упала у заседу једног немачког комбинованог одреда (јачине око 40 тенкова и 3 батерије 88 мм). Када су Немци (који су се били поставили бочно, са ПТ артиљеријом на крилима заседе) у погодном моменту отворили ватру из ПТ оруђа, Новозеланђани су реагирали и при томе само открили распоред својих ПТ оруђа и тенкова. Тада су Немци отворили ватру из свих својих оруђа, уништили непријатељска ПТ оруђа, извршили јуриш, прегазили бригаду и нанели јој тешке губитке. Слично томе је немачка 19 ОД 1943 године, за време повлачења после Курске битке, упала у заседу два совјетска ПТ пука те је добрим делом била уништена.

⁴⁾ Приликом битке пред Тобруком, која је отпочела сусретном борбом и вођена углавном оклопним јединицама, енглеске снаге су се састојале од 2 јужноафричке дивизије, 32 оклопне бригаде, са око 10 самосталних арт. пукова, и одговарајуће посаде у Тобруку, тако да су биле јаче од Ромелових снага, нарочито у тенковима. Наступајући слабијим првим ешелонима, Немци су се, после до-

Отпорне тачке и ПТ упоришта, начелно, треба обилазити и блокирати ПТ артиљеријом, пешадијом и делом тенкова, уз подршку артиљерије која дејствује са заклоњених ВП, а фронталан напад предузимати само ако је обилазак немогућ или нецелисходан. Ако би ипак дошло до оваквог напада, требало би сасредити артиљериску ватру, нарочито на јача упоришта, при чему би ПТ артиљерија вршила непосредно гађање, док би тенкови за то време изашли на полазну линију. После јаких ватрених налета и насилног извиђања групама тенкова, у циљу откривања непријатељских оруђа, тенкови треба да изврше енергичан јуриш и да продру на ужем делу фронта под заштитом оруђа за непосредно гађање и артиљерије са заклоњених ВП, а евентуално и ПТР, која би се такође могла користити за непосредно гађање. У сваком случају, при нападу тенковских јединица на ПТ упоришта треба увек извршити детаљно извиђање⁵⁾ и претходне припреме, јер се без тога напад може завршити потпуним неуспехом.⁶⁾

По извиђању на линију која је задатком одређена ПГ треба привремено да пређе у одбрану, у циљу попуње и сачекивања главних снага. Од ПТ артиљерије, ако то ситуација захтева, треба организовати ПТ чворове (ради затварања најосетљивијих праваца напада непријатељских тенкова) и заштити их распоредом мотопешадије и минским пољима. У ПТ чворове првенствено треба укључити моторизовану ПТ артиљерију, а самохотке и тенкове само у случају ако нема моторизоване ПТ артиљерије. Да би се ПГ могла успешно борити и у окружењу, на њеним спољним линијама треба распоредити пешадију и ПТ артиљерију, које би подржавала артиљерија са заклоњених ВП, док би се тенкови налазили више по дубини и прикупљени за извршење противнапада. Поред тога, требало би имати јаке ПТР, спремне да се што пре супротставе нападу непријатељских тенкова. Командовање артиљеријом требало би да буде сасређено, а нарочито треба водити рачуна о целисходном утрошку муниције.

ласка у додир са надмоћнијим енглеским тенковима, почели повлачити навлачећи их према ПТ упоришту, које су у својој позадини били организовали од око 100 топова 88 мм. За неколико сати жестоке борбе Немци су уништили око 200 енглеских топова, а затим извршили напад на бокове и сломили отпор Енглеза, тако да се Тобрук сутрадан предао са 35.000 војника и официра, 400 топова и око 1000 борбених возила. (Види Ромелове записе у обради Лидел Харта.)

⁵⁾ Немци су, например, за савлађивање ПТ упоришта користили т.зв. „тенкове смрти“, тј. махом тешке тенкове који су по групама највећом брзином јуришали на руска ПТ упоришта у циљу откривања ПТО.

⁶⁾ Тако је, например, 9 енглеска оклопна бригада, 2 новембра 1942 године, западно од Ел Аламејна, претрпела огромне губитке при савлађивању једног немачког ПТ упоришта. Пошто је бригада била наоружана „Шерманима“, Енглези су рачунали да ће се лако обрачунати са немачким ПТ упориштем (јачине 1 ПТ пука топова 88 мм, тј. око 30—40 оруђа), тако да су га и напали без довољног извиђања и без арт. припреме. После вишечасовне борбе упориште је ипак било савладано, али је бригада била неспособна да продужи напад, јер је изгубила око 75% тенкова, који су били упали под унакрсну ватру ПТ артиљерије, док је Немцима пошло за руком да извуку део своје артиљерије. Да је нападу претходила арт. припрема од 20—30 минута, овај би задатак свакако био извршен за краће време и са неупоредиво мањим губицима, јер је артиљериска ватра далеко ефикаснија и јевтинија од ватре тенкова.